

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVI.

V Ljubljani, v soboto, dne 6. maja 1933.

Štev. 53.

Pasivnost državnih podjetij

Finančni minister dr. Gjorgjević je uvedel hvalevredno novost, da redno vsak mesec objavlja pregled državnih dohodkov in izdatkov. Namen teh objav more biti le ta, da služijo kot vzpodbuda k še boljšemu gospodarstvu, kar je tudi finančni minister sam izjavil v svojem ekspezuju novinarjem v začetku tega leta. Objava teh podatkov se torej ne vrši zato, da bi jih javnost spregledala, temveč da bi jih kritično premotrila in pokazala pot, po kateri bi mogli priti k še boljšim rezultatom v državnem gospodarstvu.

Če kdo pogleda na številke, ki jih navaja zadnji pregled državnih dohodkov in izdatkov, ki ga objavljamo na drugem mestu, potem se mora nehoté ustavititi na rezultatih gospodarstva v državnih podjetjih. Zlasti pa na tej ugotovitvi, da so imela aktivna državna podjetja v lanskem proračunskem letu 241,3 milijonov presežkov, pasivna podjetja pa celih 193,5 milijonov deficita. Z drugimi besedami se pravi to, da bi bila država za skoraj 200 milijonov samo v enem letu na boljšem, če teh podjetij sploh ne bi imela.

So med temi nekatera podjetja, od katerih res ni pričakovati dobička, toda načelo državnega, ko tudi vsakega drugega gospodarstva bi moralo biti, da mora vsako podjetje vsaj kriti svoje izdatke. Vendar nima nobenega smisla vzdrževati podjetja, ki ne prinašajo nič drugega ko izgubo. Kakor se takšnih podjetij mora rešiti vsak zasebnik, tako se jih mora rešiti tudi država. Zato bi bilo nad vse priporočljivo, da bi se enkrat načelo vprašanje, če ne bi bilo bolje, da bi država odstopila nekatera pasivna podjetja zasebnikom, ker bi na ta način dobila poleg odkupnine še davke, ki bi jih ta pozasebljena podjetja plačevala. Tako n. pr. so bili državni rudniki deficitni samo v marcu za več ko 4 milijone. Z izgubo pridobivati rude je pač za današnjo dobo mnogo preveč nerentabilen posel, da bi si ga smeli dovoljevati. Ali je treba vso upravo rudnikov spremeniti tako, da postanejo ti rentabilni, ali pa se je treba odločiti k še bolj energičnemu koraku in napraviti temu deficitu z likvidacijo pasivnih podjetij konec. To bi bilo vsaj glede rudnikov tem lažje dosegljivo, ker vemo, da so privatni rudniki aktivni in da bi bili še bolj, če ne bi trpeli od konkurence državnih rudnikov. Neglede na to pa ima država od posestnikov rudnikov vse drugačne davčne dohodke ko od državnih.

Prav tako bi bilo zelo hvalevredno, če bi se enkrat načela debata o deficitu državnih železnic. Na eni strani je jasno, da so železniške tarife že tako visoke, da so postale ovira za gospodarski napredek dežele in da zato sedanji tarif ni mogoče več zvišati, temveč jih je treba nasprotno še znižati. Na drugi strani pa je prav tako jasno, da morajo železnice kriti svoje izdatke, ker mora tudi za nje veljati načelo, kakor za vsa druga podjetja, da morajo kriti vsaj svoje izdatke. Vemo tudi, da dejansko drž. železnice ne bi bile deficitne, če jih ne bi obremenjevale razne dajatve, ki grede na račun drugih resorov. Pri današnjem silnem pomanjkanju denarja bi pač že morali enkrat pregledati, ali so te dajatve tudi potrebne in če jih ni mogoče v prav znatni meri omejiti, da bi se izdatki železnic znižali in s tem omogočilo tudi znižanje železniških tarif, kar bi mahoma oživilo vse gospodarsko življenje.

Mimogrede bodi tu opozorjeno na malenkost, ki pa le ni tako malenkostna, da bi se smela prezreti. Če je katerokoli zasebno podjetje pasivno, potem bo takoj omejilo svoje izdatke na minimum, zlasti pa ne bo s svojim denarjem podpiralo druga podjetja. Kar velja za zasebna podjetja, to velja tudi za državna, vsaj moralo bi veljati. Naše železnice so pasivne, a v poročilu konzumne zadruge nameščencev drž. železnic v Zagrebu beremo, da ima ta zadruga

od ministrstva za promet še vedno 1,620.000 dinarjev brezobrestnega posojila, čeprav znašajo fondi zadruge 5,768.624 Din. Tisti, ki je deficiten, ne sme biti generozen in naše železnice, ki so deficitne, naj skrbje v prvi vrsti za sebe in kadar so aktivne, pa naj prevzamejo tudi vlogo dobrotnikov.

V današnji težki gospodarski krizi bi morala biti državna podjetja, ki imajo vendar večmilijardno vrednost, ona železna rezerva, ki bi omogočila državi, da bi mogla tudi pri zmanjšanih davkih vršiti vse svoje velike naloge. Mesto tega pa vidimo, da je pomoč, ki jo dobi država od teh podjetij, silno malenkostna, a če upoštevamo še davčni izpadek, ki nastaja, ker so ta podjetja v državnih in ne v zasebnih rokah, se celo ta pomoč spremeni v deficit za državo. Jasno je, da takšen rezultat ne sme še naprej trajati, jasno je, da morajo tudi državna podjetja vsaj kriti svoje iz-

Zahteve vojvodinskih gospodarskih organizacij

V Novem Sadu se je vršila konferenca vseh trgovskih, industrijskih in bankarskih in obrtnih organizacij, na kateri se je obširno razpravljalo o kreditnih razmerah in o denarstvu v Vojvodini. Po obširnih referatih in obrazloženih utemeljitvah je konferenca sprejela te predloge, ki se glase:

1. Storititi je treba energične korake, da se poživijo gospodarsko življenje in da se s tem oživljenjem doseže zboljšanje gospodarskega in finančnega stanja v državi.

2. Popolna likvidacija vprašanja kmečke zadolžitve in to na ta način, da se vprašanje ustvaritve novih denarnih sredstev veže z vprašanjem likvidacije kmetijske zadolžitve. Zato bi bilo takoj o vseh predlogih, ki se v ta namen predlagajo, nujno in resno razpravljati in sklepati.

Pri ustvarjanju novih denarnih sredstev se mora strogo gledati na to, da morajo ta doseči ono višino, ki jo narodno gospodarstvo nujno potrebuje za svoje življenje.

a) Zmanjšati treba eskontno in lombardno obrestno mero Narodne banke, ker sedanja obrestna mera v višini 7-5 % in 9 % ne odgovarja gospodarski aktivnosti v državi.

b) Kreditiranje Narodne banke naj se vrši v prvi vrsti po denarnih zavodih in s ciljem, da se ustvarijo normalne razmere v državi.

Pred kongresom Mednarodne trgovinske zbornice

Dne 2. maja se je vršila v dvorani Industrijskega doma v Beogradu pod predsedstvom Vaše Jovanovića konferenca Jugoslovanskega nacionalnega odbora Mednarodne trgovinske zbornice in članov naše delegacije za dunajski kongres, ki se bo vršil od 29. maja do 3. junija.

Cilj konference je bil, da se v zvezi z referati dr. Svetislava Marodića in dr. Stevana Popovića, ki so se skupno s profesorjem dr. Bajkićem udeležili seje odbora Mednarodne trgovinske zbornice v Parizu, določi udeležba naših delegatov pri delu kongresa.

Poročila delegatov dr. Marodića in dr. Popovića so izširno informirala navzočne o delu in sklepih pariške seje, o debati, ki se je razvila pri določevanju definativnega besedila spomenice Mednar. trg. zbornice za svetovno gospodarsko konferenco in o razgovorih, ki so se vodili med našimi in češkoslovaškimi delegati o organizaciji sodelovanja med narodnimi odbori Češkoslovaške, Romunije in Jugoslavije. To vprašanje sodelovanja je namreč bilo že sproženo z gospodarsko klavzulo ženevskega pakta o Malj antanti.

Poročila delegatov so jasno povdarila značaj dela mednar. trg. zbornice na polju urejanja mednarodnih gospodarskih od-

datke. Pasivna državna podjetja morajo izginiti, ker nima smisla, da bi morala zdrava podjetja delati za nezdrava ali pa da bi moral davkoplačevalec plačevati še več davkov zaradi pasivnih podjetij.

Zato bi bilo potrebno, da bi se čim preje izvršila generalna revizija vseh pasivnih državnih podjetij, in sicer po praktičnih ljudeh iz našega gospodarstva, ki so s svojim delom dokazali, da so znali obvarovati svoja lastna podjetja pred deficitom. In kar bi ti strokovnjaki dognali in priporočili, to bi bilo treba tudi izvršiti in čeprav bi bilo treba nekatera podjetja likvidirati ali pa postaviti njih gospodarstvo na drugo podlago. Seveda pa se ne bi smela zgoditi nobena prenatrženost in tudi nobena socialna krivica. Na vsak način pa morajo postati državna podjetja močna opora za državne finance in zato treba vsa pasivna državna podjetja podvreči temeljiti reviziji.

c) Znižati treba pasivno obrestno mero pri državnih denarnih zavodih in sicer v tej meri, da bo ta vsaj za en odstotek manjša ko pri zasebnih denarnih zavodih.

3. Po izvršeni normalizaciji naših kreditnih razmer in stanja v naših denarnih zavodih bi bilo neobhodno potrebno, da se prične z ustanavljanjem centrale denarnih zavodov po primeru drugih držav in s ciljem, da se ustvari vrhovni kontrolni, revizijski, po potrebi pa tudi likvidacijski organ našega kreditnega denarništva.

4. Ustvaritev centralne denarne ustanove s pomočjo države in s ciljem, da prevzame ta ustanova industrijske angažmane denarnih zavodov, ker so ti po svoji naravi dolgoročni in vsled tega težko pritiskajo naše zasebne denarne zavode.

5. Vsestransko treba proučiti možnost izvrševanja javnih del po državi in samoupravnih telesih, da ta dela povečajo rentabilnost dela posameznih gospodarskih panog.

6. Revizija naše zunanje trgovinske politike v tej smeri, da pričnemo v celoti izvajati načelo reciprocitete in kompenzacije, ker so ostali sedanji, zlasti preferencialni klirinški sporazumi brez ugodnega rezultata za izvoz naših kmetijskih pridelkov.

nošajev in njenega letošnjega dunajskega kongresa, ki bo zlasti posvečen gospodarskim vprašanjem podonavskega dežela.

Udeležba naših delegatov pri delu kongresa je tako organizirana, da bodo posamezni člani naše delegacije sledili vsakemu vprašanju, ki je na dnevnem redu, v diskusiji najvažnejših vprašanj pa bodo določeni govorniki tudi aktivno sodelovali.

Delo kongresa se bo vršilo v plenarnih sejah, na katerih se bodo posamezna vprašanja razpravljala z načelnih stališč, podrobno pa se bo razpravljalo o posameznih vprašanjih na sejah odborov.

Dnevni red plenarnih sej obsega te točke:

1. Reševanje trgovinskih sporov mednarodnega značaja s pomočjo arbitraže (dr. V. Besarović).

2. Mehanizem in človeško delo (Djoka Čurčin).

3. Nove metode za razdelitev dobrin. — Delo in cilj Mednarodnega odbora za proučevanje razdelitve dobrin, boljša tehnična razdelitev s pomočjo nacionalnega in mednarodnega sodelovanja, potreba izpopolnjevanja metode razdelitve, konzumna tržišča, vloga velikih podjetij v sistemu razdelitve dobrin (dr. Marodić).

4. Padeč cen — zadolževanje in proiz-

II. seja predsedstva Zveze trgovskih združenj Dravske banovine

se radi nepredvidenih ovir ne bo vršila v torek, dne 9. t. m., temveč naslednji dan v sredo, dne 10. maja ob 10. dopoldne v mali dvorani Narodnega doma v Mariboru.

vodnja. — Nesorazmernost cen in mednarodno zadolževanje, ureditev proizvodnje sirovin in industrijske produkcije (Djoka Čurčin).

5. Povrnitev k svobodnemu deviznemu prometu in valutni stabilnosti. — Odprava kontrole deviznega prometa, vrnitev k stabilni mednarodni valutni veljavi, vpliv državnih izdatkov na denarno politiko (dr. Slavko Stanić).

6. Evropski in podonavski gospodarski problemi. — Prizadevanje za organizacijo Evrope. — Kako se gleda na gospodarsko organizacijo Evrope z druge strani oceana. — Finančni problemi podonavskih držav (dr. Bajkić). Pogoji kmetijstva v podonavskih državah (dr. Jovanović). Izvedba sklepov krakovske konference (donavska plovba dr. Marodić).

7. Nova trgovinska politika. — Splošen uvod v delo Mednarodne trgovinske zbornice. — Medsebojna odvisnost trgovinske politike in finančnih problemov, odprava trgovinskih ovir, demobilizacija tarif, uvozne in izvozne prepovedi, kontingentiranje itd. (Ivan Mohorić).

Vprašanja, ki se bodo podrobno razpravljala na sejah sekcij so:

1. Trgovinska politika. — Kontraktualna politika, klavzula o največji ugodnosti, gospodarsko zblizanje, kontingentiranje, indirektni protekcionizem, statuti tujih družb. (Ivan Mohorić).

2. Pogoji za obnovo svobodnega deviznega prometa (dr. Jovanović).

3. Dvojno obdačevanje.

4. Vprašanje zamrzlih kreditov (dr. Stanić).

5. Delen gospodarski sporazum v Evropi (Ivan Mohorić).

6. Poljedelski problemi (dr. Jovanović).

7. Enaka pravila in uzance za dokumentarne kredite (dr. Vrbanić in dr. Marodić).

8. Zaščita industrijske lastnine. — Okrepitev mednarodne kontrole fabričnih znamk in patentov. — Zaščita informacij za tisk (dr. Besarović).

9. Razdelitev dobrin. — Trgovinska razdelitev, obseg in razne oblike trgovine, publiciteta in njeni gospodarski principi, viri informacij za praktično in znanstveno delo glede razdelitve, nacionalne uredbe in zboljšanje metod razdelitve, kapaciteta potrošnje, problemi organizacije velikih podjetij za prodajo na drobno, mednarodno proučevanje razdelitve (dr. Marodić).

10. Transport in komunikacije. — Splošen pregled glavnih dogodkov mednarodnega pomena glede transporta in komunikacij v letih 1931 do 1933, preobilica ladij, ovire čezmorski trgovini. Zračni promet, ovire temu prometu, napredek zrakoplovnega prava. Statut mednarodnih komunikacij. Telegraf, telefon, pošte. Železniški transport. Ceste in železnice. Avtomobil in njegova gospodarska vloga (dr. Adolf Cuvaj).

Fakture na tuje valute. Pri preračunavanju zneska v dinarsko vrednost v svrhu plačila skupnega davka, se mora v primeri, kadar se fakture glase na tujo valuto, na podlagi odloka fin. ministra, tečajju, po katerem se preračunavajo valute, prišteti še premija 28 in pol odstotka neglede na to, ali ima naša država z dotično državo sklenjen klirinški dogovor glede plačilnega prometa ali ne. Premija se pa ne prišteje tečajju, če se faktura glasi na avstrijske šilinge ali grške drahme, ker tečaj avstrijskega šilinga in grške drahme, ki jih objavljajo uradne borzne tečajnice, že vsebujejo tudi premijo.

Dragotin Gerželj:

O prerasnovi našega lesnega izvoza

V.

Sušak kot izvozno pristanišče

Vedno večja potreba modernega trgovanja, da se blago čim prej in čim ceneje prevozi iz kraja v kraj, je povzročila, da je danes zemlja preprežena z železniškimi tračnicami, ki se stekajo v morská pristanišča, od koder je odprta pot tudi v najbolj oddaljene dežele. Morska pristanišča zblížujejo narode in so obenem najmočnejša središča mednarodne trgovine. Da pa morejo morská pristanišča zadostiti tej svoji veliki nalogi, je potrebno, da so dobro zvezana z zaledjem, da se kopnene poti dobro skladajo z morskimi poti in da redne morske proge spravijo v pristanišča došlo blago hitro in s čim manjšimi stroški v namembne kraje.

Vsled tega so pristanišča središča, v katerá neprestano prihaja in odhaja blago iz najrazličnejših dežel. Luke so obsežni organizmi, ki žive svoje lastno življenje in ki imajo svoje lastne tradicije in običaje. Pristanišča so ona vez, ki združuje skraj-

Adria prašek je boljši

ne konce transporta na suhem in po morju. Čim bolj izpopolnjena je ta vez, tem večje njegove narodno gospodarske funkcije.

Promet pristanišča pa ne tvori samo izvoz domačega blaga v tujino, temveč tudi izvoz tujega blaga, ki gre le kot tranzitno blago skozi domačo luko v tujino. Tudi to blago je koristno za gospodarsko bilanco, kakor tudi blago, ki se naklada v naših pristaniščih, da gre potem kot tranzitno blago skozi našo državo v drugo. V pomorskih in železniških prevozninah, v skladiščnih in drugih pristojbinah in v stroških za razne pristaniške manipulacije so koristi tega indirektnega prometa.

Sušak kot izvozno pristanišče pride predvsem v poštev kot izvozna luka za domače blago. Zaradi njegove lege na skrajni točki jugoslovanskega Jadranskega morja je na Sušak najkrajši dohod z jugoslovanskega Podonavja. Takoj po nastanku Jugoslavije je nastal živahen promet med jugoslovanskim Podonavjem in Sušakom in ta promet je nato neprestano rasel. Če bi se sušačka luka uredila tako, da bi čisto odgovarjala vsem potrebam njegovega prometa in če bi imela zadostne železniške zveze, bi Sušak kaj hitro postal ena najvažnejših luk na severnem Jadranu.

Železnica in parniki neprestano dovažajo novo blago. Pristanišče, ki hoče redno in pravilno izvrševati svojo nalogo, mora v redu spravljati naprej poslano blago. Pri tem pa morajo pristanišča gledati tudi na to, da bodo kos vedno rastočim nalogam, ki nastajajo iz vedno bolj napredujočega prometa. Gradijo se vedno večji in vedno hitrejši parniki in pristanišče mora poskrbeti, da morejo ti parniki pristati in iztovoriti svoje blago. Primerne naprave in skladišča za nakladanje in razkladanje so pogoj napredka pristanišča. Prav tako pa se morajo pristanišča pravočasno prilagoditi tudi vedno večji izpopolnitvi kopnih prevoznih sredstev.

Nakladanje in razkladanje parnikov se mora vršiti naglo in z vso popolnostjo v manipulaciji. Zato morajo imeti pristanišča dovolj pomolov, dovolj skladišč in vse potrebne priprave za nakladanje. Na vsak način bi se moralo preprečiti, da bi se morali parniki vsled pomanjkanja prostora zasidrati zunaj pristanišča in čakati, da se raztovorijo parniki, ki so prišli pred njimi.

Tudi ni dovolj, če so pristaniške naprave tako popolne, da se izvrši nakladanje in razkladanje parnikov v redu, temveč tudi železnica mora biti na tej stopnji, da more hitro odpremiti raztovorjeno blago naprej v notranjost dežele. Vagoni se morajo pravočasno razdeliti med skladišča, da se prepreči vsako kopičenje blaga.

Kakor je bil pred vojno hrvaški les glavni izvozni predmet reške luke, tako je danes jugoslovanski les bistveni del prometa luke Sušak. Da se je izvoz hrvaškega lesa skozi Reko olajšal, je bila zgrajena v obsegu reškega pristanišča posebna železnica, brajdiška železnica, posebno skladišče, Delta skladišče in posebna luka, Baroš. Les, kot glavni izvozni artikel reške luke je bil gospodarski razlog njenega postanka, podlaga njene eksistence in pogoj njenega napredka.

Po vojni je bilo skladišče Delta skupno s pristaniškimi napravami, priključeno jugoslovanski državi. S tem je bila ustvarjena luka Sušak, ali bolje rečeno le jedro nove jugoslovanske trgovske luke na severnem Jadranu, ker v sedanjem stanju še ne odgovarja potrebam in zahtevam jugoslovanskega čezmorskega izvoza. Da bi Sušak odgovarjal tudi tem svojim nalogam, bi bilo potrebno:

1. razširiti pristaniško ozemlje in povečati pokrita in nepokrita skladišča, med katere je treba zgraditi zadostno železniško omrežje, da se more blago hitro odpravljati.

2. zgraditi potrebna pristajališča za parnike, zlasti za vkrcavanje lesa.

3. zgraditi moderne pristaniške naprave, ki naj zagotove hitro nakladanje in razkladanje parnikov.

Trgovina in promet spadata med poglavitne narodne in državne naloge, ker ni brez urejene trgovine in prometa napredka v narodnem in državnem življenju. Zato se tudi ne sme gledati na Sušak samo s stališča trenutnih potreb njegovega pristanišča, temveč treba je imeti pred očmi, da se bo na tej točki Jadranskega morja ustvarila glavna jugoslovanska trgovska luka, ki bo odpirala Jugoslaviji pot v široki svet, a širokemu svetu pot v Jugoslavijo.

V povojnih časih je slovenski les znatno prispeval pri prometu sušačke luke, kajti iz leta v leto se je večal izvoz slovenskega lesa skozi Sušak, dokler ni gospodarska kriza paralizirala ta izvoz. Slovenija je našla v novi jugoslovanski luki na Jadranu svoje naravno izhodišče na morje in v svet, a manjka ji direktna železniška zveza s tem izhodiščem.

Iz tega izhaja nujna potreba, da dobi Slovenija direktno zvezo z morjem, ki naj bi se zgradila s primeroma kratko železniško zvezo med Kočevjem in progo Zagreb-Sušak. Ni treba še posebej poudarjati, kako velikega pomena bi bila ta zveza ne samo za razvoj Sušaka, temveč tudi vse naše zunanje trgovine. Šele takrat, kadar bo ta zveza ustvarjena, bo mogla Slovenija v resnici uporabljati sušačko pristanišče. Blago, ki se odpremlja iz Slovenije via Bujinci na Sušak, potrebuje danes štiri dni, dočim bi po direktni zvezi potrebovalo le en dan. Že to dejstvo pove dovolj.

Direktna zveza Slovenije z morjem pa bi zelo povečala tudi tranzitni promet tujega blaga, ki bi po direktni zvezi imel krajši dostop do morja. Za stanje gospodarske bilance pa je tudi tranzitni promet važen, kakor smo že omenili uvodoma. Ni dovolj, če ima pristanišče samo dovolj železniških naprav za naglo razkladanje in nakladanje, temveč tudi zaledje pristanišča mora imeti dobre železniške zveze.

Razširjenje sušačke luke in izpopolnitev pristaniških naprav bo pripomoglo k olajšanju pristaniških operacij in znižanju nakladalnih stroškov. Treba bo gledati tudi na to, da bo vedno mogoče direktno nakladanje iz vagonov na parnike in prav tako direktno razkladanje iz parnikov na vagonne. Seveda pa je treba tudi vso pažnjo posvetiti vprašanju izpopolnitve zadostnih prekomorskih zvez Sušaka s tujino, da bo vsak izvoznik vedel, da ne bo njegovo blago moralo čakati v pristanišču tedne in tedne, predno pride parnik, ki ga odpelje v namembni kraj.

Sušak je jugoslovanska dvokrilna vrata v svet. Čez Sušak se bo vršil jugoslovanski izvoz v čezmorske kraje in uvoz iz teh krajev v Jugoslavijo. Zato je treba napraviti vse potrebno, da bo Sušak kot prva jugoslovanska luka na višini svoje naloge.

Ljubljanski velesojem. Rok za prijavo k udeležbi na XIII. vzorčnem velesojem v Ljubljani poteče 10. t. m. Po dosedaj došlih prijavah bo letošnji pomladni velesojem dobro zaseden s tvrdkami vseh panog in se bo na tem velesojem posebno uveljavljala naša domača produkcija. Na razpolago je pa še nekaj razstavnega prostora. Tvrde, ki nameravajo razstaviti, pa se še niso prijavile, naj to čimprej store, ker bo uprava velesoja drugi teden že začela z razdeljevanjem razstavnih prostorov.

Med. dr.

IVO RAKULJIĆ-ZELOV

javlja, da se je z univerzitetne ženske klinike v Grazu, kjer se je specializiral in vršil službo asistenta pri dvor. svetniku prof. Dr. Knauerju,

preselil v Ljubljano

IN ORDINIRA

ZA OPERATIVNO GYNEKOLOGIJO
(ŽENSKÉ BOLEZNI) IN PORODNIŠTVO
s 24. aprilom t. l. na Miklošičevi cesti 34,
I. nadstr., od 9. do 11. in od 16. do 19. ure.

Telefon 20-25.

Izvoz blaga prost skupnega davka

Davčni oddelek pri fin. ministrstvu je izdal pojasnilo, kdaj je izvoz blaga prost skupnega davka.

Po čl. 5. uredbe o skupnem davku je izvoz blaga v tujino prost tega davka. Ker pa ni mogoče a priori določiti, če se bodo gotovi izdelki ali polizdelki v resnici v celoti ali deloma izvozili, morajo davčni zavezanci, pavšalisti in oni, ki vodijo knjige, prijaviti v svojih letnih, oziroma mesečnih prijavah ves v tem času s tujino izvršen promet. Skupni, oziroma luksuzni davek, se ne bo pobiral le od onega prometa, ki ga je obveznik izvršil s tujino. Kot dokazilna listina, da je bil promet izvršen s tujino, se bodo uporabljali poleg rednih poslovnih knjig in kopij izdanih faktur, duplikati železniških tovornih listov in izvoznih deklaracij.

Ta oprostitev pa velja samo za one davčne zavezance, ki kot producenti sami izvozijo blago, ki ne podleži kombiniranemu skupnemu davku. Če n. pr. lastnik žage sam izvozi rezan les, potem za ta izvoz ne plača skupni davek. Če pa lastnik žage proda rezan les trgovcu, ki ga izvažata ali proda drugemu trgovcu izvozniku, plača lastnik žage skupni davek, ki ga more po § 3. 3. zakona o skupnem davku preveliti na trgovca izvoznika, dočim ima trgovec izvoznik pravico na podlagi § 12. zakona o skupnem davku na povračilo iz drž. blagajne ali od producenta.

Če kupec izvoznik od producenta ali trgovca kupljeno blago ne izvozi v nepredelanem stanju, temveč šele po predelavi ali po dovršitvi, bo oproščen skupnega davka.

Adria prašek je boljši

ka za ves promet, ki ga kot izvoznik izvrši neposredno s tujino. V pojasnilu se nadalje navaja, da treba razumeti § 1 zakona o skupnem davku tako, da ima pravico na povračilo iz drž. blagajne samo trgovec izvoznik, ne pa producent, ki je oproščen od skupnega davka na promet, ki ga izvrši kot producent s tujino, ker po zakonu podleži skupnemu davku le uvoz in notranji promet, ne pa tudi izvoz.

Naš izvoz in uvoz

Pregled zunanje trgovine po mednarodni delitvi blaga za prvo tromesečje l. 1933 in 1932

Izvoz	1933		v %
	ton	milijonov Din	
Zive živali	176	1287	18.07
Predmeti za hrano in pijačo	1196	2113	29.67
Sirovine in polfabrikati	4366	3229	45.32
Gotovi izdelki	155	494	6.94
Skupaj	5894	7125	100
Uvoz			
Zive živali	0.009	0.09	0.02
Predmeti za hrano in pijačo	220	72.8	12.16
Sirovine in polfabrikati	93.5	124.6	20.80
Gotovi izdelki	39.5	401.2	66.97
Zlato, platina, srebro, in srebrn denar		0.28	0.05
Skupaj	155.2	599.0	100

Izvoz	1932		v %
	ton	milijonov Din	
Zive živali	12.5	98.4	15.51
Predmeti za hrano in pijačo	96.3	198.2	31.23
Sirovine in polfabrikati	398.4	294.2	46.36
Gotovi izdelki	15.8	43.7	6.9
Skupaj	523.1	634.6	100
Uvoz			
Zive živali	0.008	0.1	0.02
Predmeti za hrano in pijačo	23.7	78.8	11.19
Sirovine in polfabrikati	85.7	126.8	18.03
Gotovi izdelki	39.3	496.0	70.47
Zlato, platina, srebro, in srebrn denar		2.0	0.29
Skupaj	148.8	703.8	100

Po svetu

Za pomočnika notranjega ministra je imenovan dosedanji ban Donavske banovine Dragomir Todorović.

Svet Male antante se sestane šele 30. maja v Pragi. Ob tej priliki se bo slovesno izvršila izmenjava ratifikacije pakta o organizaciji Male antante.

Ob priliki bivanja uglednih zastopnikov srbske pravoslavne cerkve je bolgarski tisk posvetil celo serijo člankov o važnosti razgovorov zastopnikov srbske in bolgarske cerkve. »Zbližanje, ki se na ta način vrši,« piše vladni list »Znamje«, »je stvarna potreba tako za bolgarski ko jugoslovanski narod.«

Zbližanje med Poljsko in sovjetsko Rusijo stalno napreduje. Pri sovjetski proslavi 1. majnika je bila Poljska oficijalno zastopana, kakor je bila dne 3. maja pri slovesnostih poljskega praznika sovjetska vlada.

Tudi sovjetski zastopnik je bil povabljen na diplomatsko večerjo, ki jo je priredil naš poslanik v Bukarešti Čolak-Antić. Je to prvič, da je bil sovjetski diplomat v jugoslovanskem poslanstvu.

»L. Ordre« ostro napada de Jovenela, francoskega veleposlanika v Rimu, ker se je z zopetnim zavzemanjem za pakt četvorice pričel mešati v stvari, ki ne spadajo v njegovo pristojnost. List pravi na zadnje, da se ta osebna politika de Jovenela niti najmanj ne sklada s politiko Daladiera in večine vlade.

Generalno tajništvo Društva narodov je razposlalo vladam 66 držav vabila k svetovni gospodarski konferenci, ki se prične dne 12. junija v Londonu.

O vojnih dolgovi se ne bo razpravljalo na londonski konferenci, kakor je izjavil MacDonald v angleškem parlamentu.

Vsled sabotaže nemške delegacije je začela razorožitelna konferenca v skoraj brezizhoden položaj.

Roosevelt je z velikim zanimanjem pregledal zbirko aktov o nemških dogodkih, ki mu jo je predložil Herriot in nato poslal ameriškega zastopniku v Ženevi Dawisu primerna navodila. Dawis je tudi nastopil v Ženevi proti Nemčiji.

Hitler je sprejel v navzočnosti zunanjega ministra v. Neuratha poljskega poslanika Wysockega in mu izjavil, da bo Nemčija spoštovala obstoječe pogodbe in da je pripravljena skupno s Poljsko objektivno proučiti poljsko-nemške odnose.

Poljski zunanji minister je po sprejemu poslanika Wysockega sprejel francoskega in italijanskega veleposlanika in jima poročal o izjavi Hitlerja. Dostavil je, da je tudi Poljska pripravljena z vso objektivnostjo proučiti skupno z Nemčijo vprašanje poljsko-nemških odnosov.

Istočasno pa je začela nemška vlada na brutalen način preganjati Lužičke Srbe. Njih tisk je zatrt, večina zavedne lužičko-srbske inteligence pa je bila aretirana.

Bavarski diktator v. Epp je izjavil, da je Avstrija le del nemškega ozemlja in se mora zato »nacionalna revolucija« razširiti tudi na njo. V istem smislu je pisal tudi »Völkischer Beobachter«, glavno glasilo hitlerijancev.

30.000 hitlerijancev je po vesteh dunajske Reichsposte pripravljenih ob avstrijski meji, da »napravijo izprehod« po Avstriji in pomagajo avstrijskim narodnim socialistom, da vržejo Dollfusovo vlado in prevzamejo oblast.

Avstrijska vlada je prepovedala vse uniforme. Prepoved zadeva zlasti hitlerijance, ki so v uniformah prihajali v Avstrijo.

Krščanske strokovne zveze so se pristočno izenačile s hitlerjevskimi.

»Izenačenje« v Nemčiji napreduje na vseh poljih in sedaj pridejo na vrsto tudi delniške družbe in velika kapitalistična podjetja.

Adria prašek je boljši

Ital. drž. podtajnik v notranjem ministrstvu Arpinati je odstopil, ker se je sprl z vodilnimi osebami italijanske vojske. V zvezi s tem govore listi o možnosti rekonstrukcije italijanske vlade.

Med nankinško in sovjetsko vlado so bili obnovljeni diplomatski odnosi.

Hirtenberškega orožja Avstrija ni vrnila, temveč ga zadržala. Tujim diplomatom je pokazala falzificirane carinske dokumente o vrnitvi orožja. Tako trdi pariški »Populaire«.

Kljukast križ dobe tudi zastave nemške trgovske mornarice.

Denarstvo

STANJE NARODNE BANKE

Po izkazu z dne 30. aprila se je stanje Narodne banke po izkazu z dne 22. aprila spremenilo tako-le (vse v milijonih dinarjev):

Na aktivni strani: kovinska in devizna podloga se je zmanjšala za 82 na 1.924-6, devize, ki ne spadajo v podlogo pa za 0-35 na 14-1. Tudi kovanega denarja je manj za 24-0 in ga je sedaj za 180-1.

Skupna vsota posojil na menice in vrednostne papirje se je povečala za 72 na 2.343-0. Prejšnji predumni državi so se povečali za 0-26 na 1.812-7, vrednosti raznih fondov pa so padle za 0-2 na 58-0, dočim so ostale vrednosti drugih fondov neizpremenjeno na 7-9. Nepremičnine so po vrednosti narasle za 0-2 na 158-9, razne aktivne pa za 9-1 na 61-9 milijonov Din.

Na pasivni strani: kapital, rezerve in drugi fondovi so neizpremenjeni.

Obtok bankovcev se je povečal za 71-3 na 4.501, skupna vsota obvez na pokaz pa je padla za 91-3 na 940-3. Obveze z rokom so večje za 11-8 in znašajo 1.275-1, dočim so razne pasive manjše za 7-8 in znašajo 192-4.

Skupno zlato in devizno kritje je naraslo od 35-36% na 35-37%.

Obrestna mera je ostala neizpremenjena.

*

Francoski desničarski politiki in finančniki zahtevajo, da se izda prepoved izvoza in zamenjave zlata, ker obstoji nevarnost, da bi Amerikanci in Angleži s pripadnim denarjem konvertirali francoski zlati zaklad.

Tečaj francoskega franka bi hoteli nekateri francoski finančniki znižati za eno četrtino, da ne bi vsled padca dolarja trpela francoska zunanja trgovina.

Zlati zaklad Švicarske banke se je v zadnjih 14 dnevih znižal za 154 milijonov na 2385 milijonov. Vendar pa znaša zlato kritje švicarskih bankovcev še vedno 91%.

Češkoslovaška Narodna banka je dovolila, da se smejo vezani dinarji v Jugoslaviji uporabiti za hipotekarne naložbe v Jugoslaviji.

Tujim lastnikom obveznic ameriških posojil ne bodo več izplačevali kuponov v zlatu, temveč kakor ameriškim državljanom le v dolarjih, neglede na njih tečaj.

Naznanilo

Zobni atelje **PIRHEMIL** dentist-tehnik

se je preselil
z Rimske ceste

sedaj **Pred Škofijo št. 21**

hiša Strojanski, trgovina »Pri Zvoncu, II. nadst.
ordinira od 8.—17. (5. pop.).

Mednarodni borzni indeks

V preteklem tednu so skoraj na vseh borzah tečaji papirjev napredovali, razen na pariški borzi, kjer je prevladovala mlačna tendenca. Zlasti so napredovali tečaji na njuforski, berlinski, curiški in dunajski borzi, kakor kaže spodnja tabela.

Koncem	1. 1.	15. 4.	22. 4.	29. 4.
1927 = 100%	1929	1933	1933	1933
London	102-6	58-7	58-2	58-7
Paris	156-8	58-2	59-2	58-5
Berlin	113-6	32-4	33-5	34-9
Bruselj	133-8	28-2	28-7	29-5
Amsterdam	104-5	28-3	29-3	29-8
Stockholm	109-5	10-1	10-4	10-7
Curih	101-0	41-6	42-5	44-4
Dunaj	91-4	33-3	34-3	35-7
Praga	108-3	53-2	54-0	54-7
New York	137-3	37-0	43-7	47-8

V preteklem tednu se je mednarodni borzni indeks dvignil od 39-4% na 40-5 in je dosegel višino, kakor letos še ni bila beležena.

TEDEN LJUBLJANSKI BORZI

Posebno poročilo trgovskega lista

Devizno tržišče

Tendenco mlačna; promet Din 1,966.756-49.

Devizni promet v tekočem tednu je v primeru z minulim tednom (3,425.000 Din) nazadoval za 1,458.000 Din ali skoro za polovico skupnega prometa v prejšnjem tednu. Vzrok temu nazadovanja je predvsem zmanjšanje klirinškega prometa v avstrijskih šilingih, v dinarski devizi in v devizi Newyork, katerih skupni padec prometa znaša nad 1,086.000 dinarjev. Na drugi strani pa tokrat ni bilo zaključkov v Bruslju, katerega je bilo v pretečenem tednu nabavljenega za 120.000 Din in v Madridu, čigar skupni promet minulega tedna je znašal nad 496.000 dinarjev. Nasprotno kažejo porast prometa v tem tednu sledeče devize (v tisočih dinarjev): Curih (166), Pariz (108) in Berlin (priv. kliring 55).

Narodna banka je intervenirala v dosedanem obsegu in dala na vsakem borznem sestanku za 40.000 Din deviz na razpolago. Z njenim posredovanjem je bilo nabavljeno Curih skupno za 140.000 Din, Londona pa skupaj za 60.000 Din.

Na četrtkovem borznem sestanku je bil perfektuiran tudi manjši zaključek v bonih grške Narodne banke in sicer po tečaju Din 41— za 100 drahem nominalne.

Iz spodnjih prometnih podatkov:

Dne 1. maja Din	210.582-44	Dunaj.
Dne 2. maja Din	372.601-66	Dunaj.
Dne 3. maja Din	695.953-34	Dunaj—Pariz.
Dne 4. maja Din	440.380-11	Dunaj—Pariz.
Dne 5. maja Din	247.238-49	Pariz—Din.

je razvidno, da je zaključil sredin borzni sestanek z največjim dnevnim deviznim prometom približno 700.000 Din ali nekaj manj ko dve tretjine; najmanjši dnevni promet je bil dosežen v ponedeljek dne 1. t. m. Na večini borznih sestankov so prevladovali klirinški zaključki v avstrijskih šilingih in inoz. dinarjih, le deloma pa v Parizu.

Porast oziroma padec prometa tekom tega tedna (vse v tisočih dinarjev) napram preteklemu tednu (številke v oklepajih) je bil v poedinah devizah naslednji: Berlin 55 (0), Bruselj 0 (120), Curih 182 (16), London 131 (187), Madrid 0 (496), Newyork 25 (340), Pariz 117 (9), Trst 11 (42), Dunaj (priv. kliring) 1.150 (1.709), Din deviza (priv. kliring) 284 (506) in slednjič Solun (boni) 12 (0).

Pretežni del zaključkov (priv. kliring) v avstr. šilingih je bil perfektuiran 3. t. m. po tečaju Din 8-40 in 4. t. m. po tečaju Din 8-30 za avstrijski šiling.

Devizna tečajnica tekočega tedna beleži ponovno močno nazadovanje dolarskega tečaja, ki je po spodnji razpredelnici:

	Dne 1. maja 1933.		Dne 5. maja 1933.	
	najnižji Din	najvišji Din	najnižji Din	najvišji Din
Amsterdam	2304-29	2315-65	2305-96	2317-32
Berlin	1319-58	1330-38	1350-14	1360-94
Bruselj	802-46	806-40	799-68	803-62
Curih	1108-85	1113-85	1108-35	1113-85
London	193-36	194-96	191-19	192-79
Newyork	4963-82	4992-08	4869-37	4897-63
Pariz	225-82	226-94	225-88	227-—
Praga	170-79	171-65	170-90	171-76
Trst	296-85	299-25	297-40	299-80

Avstr. šiling v privatnem kliringu 8-40 8-40 8-35 8-35 od ponedeljka na večeraj popustil za celih 94-45 točke, dočim je v istem razdobju

BIRMANSKA DARILA
po nizkih cenah
J. VILHAR
urar
Ljubljana, Sv. Petra c. 36

deviza Berlin okrepila svoj tečaj za 30-56 poena. Izmed ostalih deviz beleži tečajni porast Amsterdam 1-67 poena, Pariz 0-06 poena, Praga 0-11 poena in Trst 0-55 poena; Curih je bil skozi ves tekoči teden trgoval na dosedanji bazi 1108-35 za denar in 1113-85 za blago. Tečaj Bruslja je po gornji tabeli nazadoval za 2-78 točke, Londona pa za 2-17 točke.

Dunaj in Budimpešta še vedno nista beležila, notie ostalih deviz ni bilo.

Efektivno tržišče.

Tendenco nespremenjeno mlačna.

Delnice Trboveljske premogokop. družbe so na ponedeljkovem in torškovem borznem sestanku beležile po 150 dinarjev za blago, od srede dalje pa po 160 dinarjev, dočim so bile dne 2 in 5. t. m. zaključene (neborzno) po 160 dinarjev za komad.

Investicijsko posojilo je od ponedeljka (41—42) na torek okrepilo svoj denarni tečaj za eno točko, na sredo pa svoj blagovni tečaj za dve točki in beležilo na tej bazi do konca tega tedna.

Notica 8% Blaira je 1. in 5. t. m. izostala, na ostale borzne dneve pa je beležila ponudba 37—, a povpraševanje 34—, torek, v sredo in četrtek pa za dve točki višje, t. j. 36—.

7% Blair je od ponedeljka na petek oslabil v povpraševanju za poldrugo točko, v ponudbi pa od 1. na 2. in 3. t. m. za dve točki. Seligman je bil nujen v ponedeljek po 44—, v torek po 43—, dočim se je nudilo zanj dne 1. t. m. 42—, 2. t. m. 41—, večeraj pa 41-50.

Beglučke obveznice so notirale v ponedeljek 31-50 (denar), 32-50 (blago), v torek 31-50 (denar), 33— (blago), od srede dalje pa 31— samo za denar.

V tem tednu so beležile tudi 4% agrarne obveznice in sicer dne 2. t. m. po 23— za povpraševanje.

Vojna škoda je od ponedeljka (188 do 190) na torek (190 do 193) okrepila svoje tečaje za par točk, od srede dalje pa beležila 190— za denar, brez blaga.

Lesno tržišče.

Položaj minulega tedna na slovenskem lesnem trgu se ni bistveno spremenil, v kljub bližajoči se stavbeni seziji. Jasno je, da se brez tekočih denarnih sredstev ne more zidati odn. trgovati, vsled česar je čimprejšnja remedura denarne cirkulacije neobhodno potrebna, sicer bomo imeli poletni gospodarsko zimo.

Povpraševanje za jelove deske je vedno še samo v III., IV. vrsti, za katere pa se nudijo nizke cene. Monte blago odn. I., II. do sedaj še ni prišlo v poštev, razen smrekovine (blejske provenijence).

Po tramih je povpraševanje precej dobro, posebno za nove trame debelejših dimenzij, za katere se pa zahteva obenem teža subega blaga, kar je pa za enkrat še nemogoče.

V bukovini traja še naprej povpraševanje po parjenih deskah, določenih za izvoz čez morje. Testoni pa so do prihodnje sezije odloženi za trgovanje.

Povpraševanja:

Bukovi frizi, prima, 5 in 6 cm široki, 30 do 50 cm dolgi, z običajnim nadmerami. Cena franko meja Postojna.

Bukovina, parjena in neparjena (za pohištvo), z navedbo dimenzij, količine, časa rezanja in dobave. — Cena franko meja Jesenice.

Bukovo oglje, samo canello, odnosno z navedbo percentualnosti canelle. — Cena franko meja Postojna.

Jelove deske, III., 18, 24, 28, 38 in 48 mm. — Cena franko vagon prihod Sušak, odnosno meja Postojna.

Naš pravi domači izdelek

Drž. dohodki in izdatki v marcu

Izdatki.
Drž. izdatki v mesecu marcu so znašali 635-1 ali 100-62% vseh proračunanih (85-74 v januarju in 79-74% v februarju). Osebnih izdatki so znašali 322-9, materialni pa 312-1 milijonov dinarjev. Prihrankov torej ni bilo nobenih, ker se koncem marca zaključuje proračunsko leto in so bile v marcu plačane obveznosti iz prejšnjih mesecev.

Dohodki.

Dohodki so znašali v marcu 576-9 milijonov ali za 54-2 milijonov manj, kakor je bilo proračunano ali za 91-31% (v januarju 73-18%, v februarju 79-38%). Deficit znaša torej v marcu 58-2 milijonov. Tu pa niso še všteti dohodki Belja in Topolovce.

Za proračunsko leto 1932/33.

Vsi izdatki so znašali 6.162-4 od proračunanih 7.575 milijonov ali 81-36%. Za osebne izdatke je šlo 3.719, za materialne pa 2.443-4 milijonov. Prihranek je znašal torej 1.412-6 milijonov. Tu treba pripomniti, da traja računsko leto do 31. avgusta 1933. in da se bodo do tedaj vršila še izplačila pravilno angažiranih zneskov.

Dohodki

Vsi dohodki so znašali 6.057-4, to je za 1.517-6 milijonov manj, kakor je bilo proračunano. Izdatki so bili večji od dohodkov za 104-9 milijonov. Od doseženih dohodkov pa je bilo državni blagajni izročeni samo 5.745-5 milijonov Din. Vsled tega se niso mogli plačati vsi že likvidirani računi v višini 466-6 milijonov Din. Od teh so bila državna podjetja dolžna 299, drž. uprava pa 167-6 milijonov.

Po proračunu državnih podjetij

Marca meseca je bil dosežen v proračunu izdatkov drž. podjetij prihranek v višini 38-9 milijonov, to je od proračunanih izdatkov je bilo izvršenih le 87-54%.

Dohodki v marcu so padli za 43-1 milijonov izpod proračunanih. Vendar pa so bila državna podjetja v marcu aktivna. Nekatera podjetja pa so bila pasivna tako: drž. tiskarna v Beogradu za 0-041, drž. tiskarna v Sarajevu za 0-11, drž. železnice za 7-1, poštna hranilnica izvenproračunski izdatek za 14-4, drž. rudniki za 4-1. Aktivnost drž. podjetij je zato padla od 74-4 na 48-5 milijonov in je dosegla le 77-31% proračunane vsote. Tu pa niso še všteti dohodki Belja in nekaterih drugih posestev.

Vsi izdatki državnih podjetij so znašali 3.326, od proračunanih 3.748 milijonov ali 88-74% proračunanih. Vsi dohodki pa so znašali v vsem proračunskem letu 3.373-8 in je bil torej dosežen presežek v višini 47-8 milijonov Din. Dejansko pa so imela aktivna državna podjetja prebitok v višini 242-3 milijonov, pasivna pa deficit v višini 193-5 milijonov.

Dr. Pirčeva sladna kava

je prvovrsten domač izdelek, s katerim pripravite zdravo, izdatno, redilno in ceneno pijačo za Vas in Vaše otroke.

Dr. Pirčeva sladna kava je prav prijetnega okusa in jo pijo odrasli kot otroci z užitkom.

Univ. prof. dr. Milan Škerlj:

Nekaj pripomb k našemu trgovinskemu registru

(Nadaljevanje.)

Sodišča sama so, izvzemši zapuščinske in stečajne stvari, torej v veliki večini primerov glede sprememb in izbrisov skoro brez moči. Kar bi ona mogla storiti, bi bilo vobče le to, da od časa do časa splošno opozore druga oblastva na njihovo dolžnost. Redki pa bodo, zlasti pri trgovcih poedincih in pri osebnih družbah, primeri, da bi sodišče moglo iz samega registra kolikor toliko zanesljivo sklepati, da je nastopila sprememba, ki zahteva vpis ali izbris. Več je takih znakov pri delniških družbah in pri družbah z o. z. Brez dvoma sumljivo je n. pr., če pri delniški družbi celih deset let ni bilo nikakršne spremembe v osebah članov načelstva (upravnih svetnikov). Sodišče bi v takem slučaju pač lahko poizvedelo pri obrtnem ali davčnem oblastvu ali pri TOI, ali družba še posluje. Pri družbi z o. z. ima sodišče precej moči v onem naznanilu, ki je mora vsaka družba vsako leto v januarju poslati sodišču o svojih družabnikih. Če naznanilo izostane, bo vzrok čisto, da družba ne posluje več. Res, da sodišče družbe ne more naravnost siliti, da sklene svoj prestop, toda če se pokaže, da niti nima več poslovanja ali celo, da ni več najti družbenikov, bi se stvar morda vendar dala urediti? Morda je nekaj vzroka, da oblastvena naznanila izostajajo, tudi v tem, da zakon ni postavil vrstnega reda, po katerem so razna oblastva pozvana k sodelovanju, tako da se lahko zanašajo drugo na drugo. Prvo zve za novo podjetje pač obrtno oblastvo, toda ono ne ve višine odmerjenega davka, njegovo naznanilo bi sodišču malo pomagalo. Pač pa obrtno oblastvo prvo zve za prestop, če je n. pr. odvzelo koncesijo, kjer je potrebna, ali

sicer odvzelo pravico izvrševati obrt. Seveda bi moralo naznaniti samo one primere, kjer gre za trg. podjetje v smislu trg. zakonika. Tudi TOI za naznanitev novih firm malo pride v poštev, ona jih zve redno šele po sodni registraciji. Tudi ona bi sicer pri novoprijavljenih obrtih mogla paziti, ali ne gre za trg. podjetje, ona je brez dvoma tudi interesovana na višini davka, toda ona se po pravici zanaša na to, da je davčno oblastvo, ki je davek odmerilo, obvestilo tudi reg. sodišče. Ker tudi stranka, ki opusti svoje podjetje, ali pri kateri sicer nastopi sprememba, katera utegne vplivati na višino davka, ne opusti tega naznaniti vsaj davčnemu oblastvu, saj gre neposredno za njen žep, imajo davčna oblastva dejanski največ prilike in največje pač tudi prva priliko zvedeti za velik del činjenic, ki se morajo prijaviti za vpis v trg. register. Zato je tudi že v bivši Avstriji popolnjevanje registra dejanski v prvi vrsti bilo osnovano na sodelovanju davčnih oblastev, za njo so izšli jako točni predpisi — ki veljajo še danes — in že v Avstriji jih je bilo treba včasih opozoriti, da ti predpisi še veljajo. Ono zbirko firm, o katerih je dvomljivo, ali še poslujejo, naj bi pa TOI priobčila prizadetim sodiščem, ki bi brez dvoma stvar preiskala in uredila, kolikor bi sploh mogla. Vedno po sedanjih zakonih najbrže ne bi mogla, ker ti, kakor rečeno, skoro ne poznajo vpisa in izbriša po uradni dolžnosti. Za ta del bi bila potrebna sprememba zakona, kakor jo nekateri inozemski zakoni že poznajo in kakor jo — v omejenem obsegu — namestava tudi naš načrt novega trg. zakonika. Samo sodišče se tičejo primeri, v katerih je sicer zaznamovana otvoritev stečaja, ne pa, kako se je končal. In vendar je jasno, da otvoritev stečaja ne pomeni vedno prekinitve podjetja in s tem firme (prisilna poravnava, pristanek upnikov, en sam upnik); pravzaprav ja samo odprava ste-

čaja vsled razdelitve mase zanesljiv razlog za izbris firme. Njemu bi mogel biti enak primer, da se stečaj ne otvori ali da se odpravi, ker stečajna masa ni zadostna, da pokrije stroške stečajnega postopanja; toda danes ni enak. Tudi tam pa, kjer je masa razdeljena, firma ni vedno izbrisana ali vsaj izbris ni objavljen, pač ker ni kritija za stroške objave. To bi se dalo urediti tako, da se iz stečajne mase vnaprej izloči znesek, potreben za objavo, ali pa da se z objavnim organom dogovori, da te objave — mnogo jih ni — objavi brezplačno.

III. Pravilnost registrskih vpisov.

Mnogo manj ko popolnosti trg. registra je prigovarjati pravilnosti vpisov v njem. Vpisi le razmerno redko ne ustrezajo zakonskim določbam. Najvažnejše opazke bi bile te-le:

1. **Firma.** Čisto izjemno sem opazil dve firmi, eno trgovca poedince in eno nekaptalske družbe, ki nista vsebovali nobenega osebnega imena, dasi firma trgovca poedince in firma osebne družbe mora vedno vsebovati vsaj priimek ene fizične ali naziv pravne osebe. Firmi pa sta bili čisto fantazijski, niti ne na splošno razumljiv način posneti po predmetu podjetja. Besedi, ki sta služili kot firma, bi bili lahko dostavek v imenski firmi. No, ena teh firm je že izbrisana, pri drugi podjetje menda tudi ne posluje več.

Mnogo bolj pogoste so napačne firme pri družbah z o. z. § 5 zak. o dr. z o. z. določa povsem jasno, da mora biti firma družbe z o. z. ali povzeta po predmetu družbinega podjetja (stvarna firma) ali pa mora biti v nji ime vsaj enega družbenika (lahko tudi večih ali vseh). Če firma ni imenska, se torej mora iz nje dati posneti, s čim se družba bavi, če se bavi z različnimi posli, mora biti iz firme viden vsaj en predmet podjetja. V registru pa najdemo firme z zgolj fantazijskimi bese-

dami, kakor so n. pr. »Marat«, »American«, »Hellite«, »Organizator«, »Jugominol«, »Ilzu«, »Jugospidol«, »Arkol«, »Ostrina«, »Tova«, »Njiva«, »Orasija«, »Kosmos«, »Teloreklam«, »Radiol«, »Kebrine«, »Konus«, »Mako«, »Ekstrakt«, »Bezalin«, »Proda«, »Desa«, »Sikor«, »Lux«, »Svilrob«, »Šumograd«, »Persile«, »Sand-Banum«, »Feniks«, »Jugu«, »Juvenit«, »Loli«, »Romi«, »Gifoka«, »Clio«, »Lamendro« in druge. Povsod je sicer v teh »firmah« zakonski pristavek »družba z omejeno zavezo«, toda to ni dovolj, navedene besede so po sebi mogoče, morda celo za promet praktične kot dostavki v osebni ali stvarni firmi, zlasti tudi kot besedni žigi, same za se pa ne morejo tvoriti besedila firme. Poleg navedenih sem našel še celo vrsto firm, katerih besedilo je vsaj dvomljivo, n. pr. »Importur«, »Alimenta«, »Elektra« (kaj: elektrarna, trgovina z elektrotehničnimi predmeti, instalacija?), »Kandis«, »Tehniška Union«, »Elektrocompany«, »Agrumaria«, »Jugo-Agraria«, »Sladkor« (tovarna ali trgovina?), »Jugoavto« (tovarna, trgovina, garaža, delavnica?), »Vezalka«, »Silicium«, »Peta«, »Jugotehna«, »Instalacija« (kakšna?) itd. itd. Razume se, da si ne lastim nikakršne sodbe o dobroti podjetij s temi firmami, saj pravilnost firme nima nobene zveze z njo, in naglašam, da se seznanji TOI vodijo po objavah trg. sodišč, toda prav malo verjetno je, dabi objave v toliko primerih — vseh je nad 80 — ne bile v skladu s samim vpisom v trg. register, ali ta ne z družbeno pogodbo, ki določa firmo. Saj je še mnogo večje število firm, ki tudi vsebujejo take fantazijske besede in kratice, pa so povsem v redu, n. pr.: »Pekarna Sidro«, »Totra tovarna trakov«, »Tovus tovarna usnja«, »Pleto tovarna pletenin«, »Theseus veletrgovina z drožami«, »Jugosvila tovarnica svilen robe« in toliko drugih, prvi vzgledi kratkih firm z značilno besedo, ki ustrezajo zakonu. (Dalje prihodnjič.)

Tržna poročila**ZAGREBSKI TEDENSKI SEJEM**

Zadnji zagrebški tedenski sejem z dne 3. maja je bil dobro obiskan. Cene so bile čvrste, kupovalo pa se je le za domačo potrebo. Cene svinjam pa so padle.

Na trg je bilo prignanih 36 bikov, 343 krav, 60 junic, 96 volov, 37 juncev, 169 telet, 326 konj in žrebet, 31 ovc, 371 svinj in 233 pujskev.

Cene so bile dosežene te: biki od 3-25 do 4-25, krave za mesarje po 3 do 3-25, krave za klobase po 2-25 do 2-50, junice za mesarje po 3-50, voli I. vrste po 4-50 do 4-75, II. vrste po 3-50 do 4, junci po 3-50 do 4, nepitane svinje po 8 do 8-50, pujski

Že v 24 urah barva, plesira in kmične snaki obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlelika srajce, svratnike in manšete. Pere, suhi, munga in lika domače porile

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. — Solenbuzgova ul. 8.
Telefon št. 22-72.

po 100 do 170, konji po 2600 do 4000 par, žrebeta po 400 do 500 kos, konji za klanje po 1 do 1-25 kg, sremske svinje zaklane po 11-50 do 12, živa teleta po 4-25 do 5-50, zaklana teleta po 8 do 9 in jagneta po 10 do 12 Din za kg.

Detelja po 55 do 65, otava po 50 do 60, seno po 50 do 55, slama za krmo po 40 do 50 za 100 kg, krompir po 0-50 do 1 Din, za kg.

Drva po 70 do 95 Din.

NOV GOSPODARSKI LIST

V Beogradu je začel izhajati »Industrijski pregled«, ki ga izdaja Petar A. Žorž. Tiska pa tiskarna Radenković. List objavlja članke v latinici in cirilici ter tudi v slovenščini. Oprema lista je zelo lepa in reprezentativna. V uvodni besedi pravi uredništvo, da je list nastal v cilju, da propagira domačo industrijo in da z njo seznanj najširšo javnost in ji dokaže, da je naša industrija na dostojni višini. List hoče nadalje pokazati javnosti, da imamo v državi vse, kar potrebujemo, obenem pa hoče tudi povdariti sposobnost naše industrije. »Industrijski pregled« bo nastopal nadalje proti povpraševanju po tujem blagu. S tem je tudi podana ideologija lista. Tudi o vprašanju naše domače industrijske delovne sile hoče spregovoriti list in se dotakniti tudi vprašanja »nacionaliziranega« kapitala. — Prva številka »Indu-

strijskega pregleda« je dobro urejena in se priporoča. Uprava in uredništvo lista je v Beogradu, Kralja Tomislava 30/I.

Narodno gledališče v Ljubljani

Drama.

Začetek ob 20.

Sobota, dne 6. maja: **Dame z zelenimi klobuki.** Red D.

Nedelja, dne 7. maja: **Izpreobrnitev Ferdisa Pištore.** Znižane cene. Izven.

Opera.

Začetek ob 20.

Sobota, dne 6. maja: **Pri treh mladenkah.** Globoko znižane cene od 30 Din navzdol. Izven.

Nedelja, dne 7. maja: **Samson in Dalila.** Izven. Znatno znižane cene od 30 Din navzdol.

J. HLEBŠ, LJUBLJANA

DRUŽBA Z O. Z.

CANKARJEVO N. 21 -- MESTNI TRG 19**Sobo-črkoslikarstvo in pleskarstvo**

Vsa dela izvršuje z najmodernejšimi vzorci, točno po naročilu, solidno in pod garancijo. — Telefon 30-70

Pred nakupom si ogled nova chrom-poniklana

PUCH-kolesa!

Ugodne cene in plačilni pogoji

IGN. VOK - Ljubljana

Tavčarjeva ulica št. 7

'KVERTA'
D. Z. O. Z.
LJUBLJANA
Karlovška c. 2 Vožarski pot 1
TVORNICA KVERT IN
KONFEKCIJA PAPIRJA

Čitajte in razširjajte
»TRGOVSKI LIST«!

Brzjavni: Krispercoloniale Ljubljana — Telefon št. 2263

Ant. Krisper Coloniale**Lastnik: Josip Verlič**

Ljubljana

Dunajska cesta 33

Ustanovljeno leta 1840

Čočna postrežba.

Zaloga špirta, raznega žganja in konjaka.

Mineralne vode.

Ceniki na razpolago.

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!

TISKARNA MERKUR

LJUBLJANA, GREGORČIČEVA ŠT. 23

Tel. 25-52. Telegram: TiskarnaMerkur.

Motvoz Grosuplje

domač slovenski izdelek — Svoji k svojim!

Tovarna motvoza in vrvarna d. d. Grosuplje pri Ljubljani